

3/2014

Suomen potilasturvallisuusyhdistyksen jäsenkirje

Suomen potilasturvallisuusyhdistys organisoii syksyn aikana neljä alueellista koulutustilaisuutta. Koulutukset järjestettiin yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa Kouvolassa, Porissa, Kuopiossa ja Oulussa. Tavoitteena oli saada koulutuksiin yli 50 osallistujaa, joka saavutettiin hienosti. Yhteensä tilaisuuksiin osallistui noin 500 kuulijaa. –Kuopiossa luentoja kuunteli noin 130, Kouvolassa 120, Oulussa 160 ja Porissa 80 terveydenhuollon ammattilaista sekä erikois- että perusterveydenhuollosta.

Kaikissa koulutuksissa pidettiin myös lehdistötilaisuus, jossa tarkasteltiin potilasturvallisuutta eri teemoista käsin. Tämän tiedotteen liitteenä ovat lehdistötiedotteet eri tilaisuuksista. Jokaisesta koulutuksesta kerättiin myös palautetta ja se oli hyvin myönteistä ja monessa paikassa toivottiin vastaavaa koulutusta säännöllisesti. Alla myös linkit Ylen tekemiin uutisiin kyseisistä päivistä. Myös lukuisissa muissa lehdissä oli päivistä kirjoitettuja juttuja ja myös radiohaastatteluita.

http://yle.fi/uutiset/inhimillinen_virhe_on_potilasturvallisuuden_suurin_uhka/7600150

http://yle.fi/uutiset/saa_huomauttaa_potilaasta_halutaan_leipoa_sairaalan_poliisi_ja_oman_hoitonsa_paattaja/7543519

http://yle.fi/uutiset/potilaiden_vaariin_laaketietoihin_on_puututtu_kuopiossa_turvataarkastusten_avulla/7500790

Yhdistys on hahmotellut toimintasuunnitelmaan myös ensi vuodelle koulutuksia vakavien vaaratapahtumien tutkinnasta sekä riskienhallinnasta. Koulutuksista lisää seuraavassa jäsenkirjeessä. Yhdistys on aktiivisesti mukana edistämässä Suomen potilasturvallisuusstrategian päivittämistä. Tavoitteena on, että uusi strategia olisi valmis maaliskuussa 2015.

AJANKOHTAISTA

Yhdistyksen **syyskokous** järjestetään Helsingissä **27.11.2014 kello 18.00** Lääkäriliiton tiloissa osoitteessa: Mäkelänkatu 2A, 00501 Helsinki.

Tervetuloa!

Ilmoittautumiset toivotaan viimeistään 21.11.2014 (marina.kinnunen@vshp.fi)

THL:n Potilasturvallisuutta taidolla –hanke

- Potilasturvallisuutta taidolla ohjelma päättyy. Ohjelman loppumisen myötä myös potilasturvallisuuden verkkokoulutus THL:n tukemana päättyy.
- THL:n organisaatiouudistuksesta johtuen potilasturvallisuuteen liittyvät asiat sijoittuvat THL:ssä 1.1.2015 alkaen ”Asiakkuus, vaikuttavuus ja laatu” yksikköön.
- THL:n Potilaan Opas on julkaistu 4.11.2014: <http://potilaanopas.thl.hs.prewise.com/>
- Laatu ja potilasturvallisuussivut ovat uudistuneet: <http://www.thl.fi/fi/web/laatu-ja-potilasturvallisuus>
- Turvallisen lääkehoito-oppaan päivitys etenee.
- Kansalliset Potilasturvallisuuspäivät järjestetään 15-16.4.2015 Biomedicumissa, Helsingissä, yhdessä THL:n ja yliopistosairaaloiden kanssa.

JÄSENASIAT

Jäsenpalvelumme paranee ja pian voimme lähettää erillisen laskun sähköpostitse myös henkilöjäsenille. Palvelu on käytössä viimeistään ensi vuoden alusta.

Kaipaamme vuoden 2014 jäsenmaksua useiden henkilöjäsenten osalta. Jäsenmaksusi on tärkeä, sillä yhdistys ei saa toimintaansa muuta tukea.

Jäsenmaksun voi maksaa yhdistyksen tilille Nordea **FI58 1555 3000 1121 11**.

Oman maksutilanteen voi tarkastaa lähettämällä sähköpostia terhireunama@gmail.com

Yhdistyksen toiminnasta kertova esite on julkaistu.

Esitettä voi tilata Terhiltä lähettämällä sähköpostia terhireunama@gmail.com - muista toimitusosoite.

JAOSTEN KUULUMISIA

Turvallinen lääkehoito –jaoksen syyskauden 2014 toiminnassa painottuivat potilas- ja lääkitysturvallisuuskoulutus, sekä Turvallinen lääkehoito-oppaan päivitystyö. Jaos osallistui suunnittelijana ja kouluttajana Potilasturvallisuusyhdistyksen syyskoulutustilaisuuksiin Kouvolassa, Porissa, Kuopiossa ja Oulussa.

Lue lisää turvallisesta lääkähoidosta sekä jaoksen toiminnasta:

http://www.potilasturvallisuusyhdistys.fi/jaokset_laakehoito.aspx

Potilasjaos on osallistunut potilasturvallisuuden asiantuntijoiden syyskokoukseen luennolla. Jaos osallistui myös aktiivisesti syksyn koulutustilaisuuksien suunnitteluun ja järjestämiseen pitämällä mm. tilaisuuksissa puheenvuoron ”Potilaan rooli potilasturvallisuuden varmistamisessa”. Yhdistys ja myös Potilasjaos on mukana kansallisen strategian päivitystyössä, jota tehdään yhdessä STM:n kanssa.

Potilasturvallisuuden asiantuntijat -jaos kokousta seuraavan kerran 20.11. Tapaamisen tarkoituksena on viimeistellä riskienhallintaopas ja suunnitella sen implementointia. Lisäksi tapaamisessa keskustellaan potilasturvallisuusstrategian päivittämistilanteesta. Uutena alueena jaos keskustelee mahdollisuudesta kerätä eri organisaatioista tarkistuslistoja yhteiseen käyttöön. Jaos osallistui myös suunnittelijana ja kouluttajana Potilasturvallisuusyhdistyksen syyskoulutustilaisuuksiin Kouvolassa, Porissa, Kuopiossa ja Oulussa.

Jaosten toimintaan tarvitaan aktiivisia toimijoita mukaan ja innokkaita pyydetään ottamaan yhteyttä alla oleviin yhdyshenkilöihin.

JAOS**YHTEYSHENKILÖ****YHTEYSTIEDOT****Turvallinen lääkehoito**

Anna-Riia Holmström

anna-riia.holmstrom@helsinki.fi**Turvallinen leikkaushoito**

Olli Väisänen

olli.vaisanen@fimnet.fi**Potilasjaos**

Tarja Pajunen

tarja.pajunen@hengityслиitto.fi**Koulutusjaos**

Arto Helovuori

arto.helovuori@huperma.com**Potilasturvallisuuden asiantuntijat**

Marina Kinnunen

marina.kinnunen@vshp.fi

Lääkityksessä isoja ongelmia

Potilasturvallisuusyhdistys ja KYS järjestävät tiistaina 30.9. kaikille avoimen seminaarin *Onko potilas turvassa sairaalassa?*

- Aika harva muistaa, mitä kaikkia lääkkeitä käyttää. Vielä harvempi muistaa, mihin vaivaan ja mikä on oikea annoskoko, KYSin sairaala-apteekin proviisori Raimo Ojala sanoo.

Lääkietojen oikeellisuus on iso ongelma terveydenhuollossa. Jos potilaalla ei ole omaa lääkekorttia, kun hän tulee sairaalaan, väärän lääkehoidon riski kasvaa heti, varsinkin jos potilas käyttää montaa eri lääkettä.

Läkehoidon haasteet ovat esillä tiistaina 30.9. Kuopion potilasturvallisuusseminaarissa. KYSin ja Suomen potilasturvallisuusyhdistyksen järjestämän seminaarin paneelikeskustelun aihe on lääkehoito otsikolla *Lääkehoito – uhkapeliä potilaan turvallisuudella*. Keskustelussa paneudutaan myös potilaan roolin lääkehoidon turvallisuuden edistäjänä.

Turvataarkastus päivystyksessä

KYSin potilasturvallisuuspäällikkö Kaisa Haatainen kertoo, että hoitoketjun joka kohdassa on mahdollisuus virheisiin. Terveyskeskusten ja sairaaloiden tietojärjestelmät eivät esimerkiksi keskustelee keskenään ja potilastietojärjestelmiin jää kummittelemaan vanhoja lääkkeitä ja annoskokoja.

- Lähetteen mukana olevassa lääkelistassa on useammin virheellistä tietoa kuin, että se olisi täysin oikein, proviisori Ojala kuvaa ongelman suuruutta.

- Ainut keino, miten lääkitys saadaan selvillä, on että potilas osaa kertoa tiedot itse.

KYSissä lääkehoidon ongelmia pyritään vähentämään lääkehoidon turvatarkastuksilla. Päivystyksessä farmaseutti tekee tarkastuksia potilaille, joilla on paljon lääkkeitä tai joiden lääkityksen epäillään aiheuttavan ongelmia. Kokeilu on ollut käytössä noin vuoden verran.

- Tarkastukset ovat monissa tapauksissa johtaneet lääkelistojen korjauksiin, Ojala kertoo.

Rytmihäiriöitä ja verenvuotoa

Pahimmillaan väärä lääkehoito voi johtaa potilaan kuolemaan. Yleisimpiä ongelmia ovat verenvuodot, rytmihäiriöt, sekavuus ja kaatumiset.

Ajan tasalla oleva lääkekortti auttaisi hoidon suunnittelua ratkaisevasti. Proviisori Ojalan mukaan kortti on kuitenkin aivan liian harvalla suomalaisella käytössä.

KYSin päivystyksestä arvioidaan, että ajantasainen lääkekortti on reilusti alle puolella kotoa sairaalaan tulevista potilaista. Kotisairaanhoidon potilailla kortti on hyvin käytössä.

Potilaalle riittävä tuki ja työkalut

Suomen Potilasturvallisuusyhdistyksen puheenjohtaja Ermo Haavisto arvioi, että suomalainen potilasturvallisuusyhtiö on edennyt viime vuosina hyvään suuntaan, ja sen parantamisessa jokaisella on oma roolinsa.

- Potilaan rooli tulee korostumaan tulevaisuudessa. Potilas voi kuitenkin tehdä oman osuutensa vain, jos hänelle annetaan siihen riittävä tuki ja hyvät työkalut. Lääkekortti on hyvä esimerkki lääkehoidon turvallisuutta parantavasta potilaan työkalusta, Haavisto sanoo.

Sosiaali- ja terveysministeriö päivittää parhaillaan kansallista potilasturvallisuusstrategiaa, jonka työstämisessä Suomen Potilasturvallisuusyhdistyksellä on merkittävä rooli. Haavisto muistuttaa, että laadukas ja turvallinen hoito jokaiselle potilaalle on lähtökohta, jolle palveluiden järjestäminen on myös tulevaisuudessa perustuttava.

Potilasturvallisuusyhdistys järjestää syksyn aikana neljä alueellista seminaaria lisätäkseen tietoisuutta ja keskustelua potilasturvallisuudesta. Tilaisuudet on suunnattu potilashoitoon osallistuville työntekijöille sekä organisaation esimiehille ja johdolle.

Lisätietoja:

KYSin potilasturvallisuuspäällikkö Kaisa Haatainen, p. 044 717 9322

KYSin sairaala-apteekin proviisori Raimo Ojala, p. 050 309 1046

Potilasturvallisuusyhdistyksen puheenjohtaja Ermo Haavisto, p. 020 633 2002, ermo.haavisto@carea.fi

Suomen Potilasturvallisuusyhdistys ry toimii valtakunnallisesti aktiivisena kehittäjänä, vaikuttajana ja arvostettuna asiantuntijana ja sen päämäärä on omalla toiminnallaan varmistaa, että potilaat saavat Suomessa turvallista ja laadukasta hoitoa. Yhdistys on perustettu vuonna 2010.

www.suomenpotilasturvallisuusyhdistys.fi

Suomen Potilasturvallisuusyhdistyksen ja Carean tiedote 17.10.2014

Potilasturvallisuuspäivä 23.10.2014 Kouvolassa.

Potilas mukaan varmistamaan turvallista hoitoa!

Potilasturvallisuuspäivän teemana on potilaan rooli potilasturvallisuustyössä. Potilas on oman terveytensä ja sairautensa paras asiantuntija. Tulevaisuudessa potilas osallistuu oman terveytensä ja oman sairautensa hoitoon selvästi nykyistä enemmän ja on entistä aktiivisemmin mukana varmistamassa oman hoitonsa turvallisuutta. Siihen hänellä on jo tällä hetkellä paljon mahdollisuuksia ja työkaluja. Näistä kuitenkin valitettavan harva on tietoinen. Työkaluihin, kuten esimerkiksi potilaan käsikirjaan ja muistilistaan perehdyttäminen ja sen käyttöön kannustaminen on osaltaan terveydenhuollon ammattilaisten tehtävää.

Terveydenhuollon toiminta on keskimäärin turvallista. Siitä huolimatta hoidossa syntyy haittatapahtumia, joista noin puolet olisi estettävissä kehittämällä toimintaa turvallisemmaksi. Kansainvälisten tutkimusten mukaan haittatapahtumia syntyy jopa yhdessä kymmenestä sairaalahoitajaksosta ja yhdessä sadasta haittatapahtuma on vakava.

Potilasturvallisuuden varmistaminen edellyttää osaamista ja osaaminen edellyttää kouluttautumista. Suomen Potilasturvallisuusyhdistyksen ja Carean toimesta järjestettävä potilasturvallisuuspäivä pyrkii osaltaan parantamaan potilasturvallisuusosaamista.

Suomalainen terveydenhuoltojärjestelmä on suurien muutosten edessä. Suomen potilasturvallisuusyhdistys muistuttaa, että laadukas ja turvallinen hoito jokaiselle potilaalle on lähtökohta, jolle palveluiden järjestäminen on myös tulevaisuudessa perustuttava.

Suomen potilasturvallisuusyhdistys koordinoi potilasturvallisuuden edistämistä tarjoamalla jäsenilleen ajankohtaista tietoa ja asiantuntemusta toiminnan kehittämiseen. Yhdistys tukee toiminnallaan terveydenhuoltolain täytäntöönpanoa ja kansallisen potilasturvallisuusstrategian tavoitteiden saavuttamista.

Potilasturvallisuusyhdistys järjestää tämän tilaisuuden ohella syksyn aikana kolme alueellista seminaaria lisätäkseen tietoisuutta ja keskustelua potilasturvallisuudesta. Tilaisuudet on suunnattu potilashoitoon osallistuville työntekijöille sekä organisaation esimiehille ja johdolle.

Carean alueella koulutuksen tavoitteena on lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten perustietoja ja taitoja potilasturvallisuuden keskeisistä periaatteista, käytännöistä ja työkaluista potilasturvallisemman toiminnan perustaksi. Tarkoituksena on tukea ja innostaa kaikkia työntekijöitä potilasturvallisuuteen työssään.

Lisätietoja:

Ermo Haavisto, Potilasturvallisuusyhdistyksen puheenjohtaja
p. 020 633 2002, ermo.haavisto@care.fi
www.suomenpotilasturvallisuusyhdistys.fi

Arja Narinen, johtajaylihoitaja, Carea
p. 020 633 2004, arja.narinen@care.fi

Suomen Potilasturvallisuusyhdistyksen ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin tiedote

Potilaan haittatapahtuma on ahdistava kokemus myös ammattilaiselle

Maamme terveydenhuollon organisaatioissa tapahtuu säännöllisesti erilaisia potilaiden turvallisuutta vaarantavia tilanteita. Osa näistä tilanteista havaitaan jo ennen kuin ne ehtivät aiheuttaa haittaa potilaalle. Varsinaisia haittatapahtumia kuitenkin tapahtuu arviolta joka kymmenennen potilaan hoidossa. Joka tuhannes tapahtumista on vakava.

Vakava hoidon haittatapahtuma on potilaalle järkyttävä kokemus, mutta sitä se on myös osallisena olleille ammattihenkilöille ja työyksikölle. Vakavan haittatapahtuman sattuessa ammattihenkilöllä on usein päällimmäisenä huoli vahingon kärsineen potilaan hyvinvoinnista ja jatkohoidosta. Työntekijä käy tapahtunutta läpi uudelleen ja uudelleen. Mukaan tulee itsesyytösten ja häpeän tunteita ja työntekijä voi menettää työkykynsä.

Niin potilaat kuin hoidon ammattihenkilöt ja työyhteisöt tarvitsevat tukea haittatapahtumien jälkeen. Useimmiten myös ammatillinen apu on tarpeen tapahtuman käsittelemiseksi. Erityisen tärkeää on rehellisyys, avoimuus ja hyvä keskusteluyhteys potilaiden, omaisten ja ammattilaisten välillä. Työntekijän näkökulmasta esimiehen tuki on ensiarvoisen tärkeää.

Oulun yliopistollisessa sairaalassa ja PPSHP:n muissa hoitoyksiköissä voivat sekä henkilökunta että potilaat/läheiset tehdä ilmoituksen havaitsemastaan hoidon vaaratapahtumasta. Näiden ilmoitusten pohjalta pyritään organisaatioissa oppimaan tapahtuneesta ja kehittämään toimintaa niin, ettei vastaavia tilanteita enää tapahdu.

Suomen potilasturvallisuusyhdistys muistuttaa, että jokaisen potilaan laadukas ja turvallinen hoito on lähtökohta, jolle maamme terveydenhuoltopalveluiden on myös tulevaisuudessa perustuttava. Suomen potilasturvallisuusyhdistys koordinoi potilasturvallisuuden edistämistä tarjoamalla henkilö- ja organisaatiojäsenilleen ajankohtaista tietoa ja asiantuntemusta toiminnan kehittämiseen. Potilasturvallisuusyhdistys järjestää syksyn aikana neljä alueellista seminaaria lisätäkseen tietoisuutta ja keskustelua potilasturvallisuudesta. Tilaisuudet on suunnattu potilashoitoon osallistuville työntekijöille sekä organisaation esimiehille ja johdolle. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin erityisvastuualueella pidettävän tilaisuuden painoalueena on työntekijän ja työyhteisön tarvitsema tuki hoidon haittatapahtumien yhteydessä.

Lisätietoja:

Marina Kinnunen,

Potilasturvallisuusyhdistyksen potilasturvallisuusasiantuntija ja jaoksen puheenjohtaja

p., 044 323 1808, [marina.kinnunen\(at\)vshp.fi](mailto:marina.kinnunen(at)vshp.fi)

www.suomenpotilasturvallisuusyhdistys.fi

Laatupäällikkö Leena Lang, p. (08) 315 4168, [leena.lang\(at\)ppshp.fi](mailto:leena.lang(at)ppshp.fi)

Suomen Potilasturvallisuusyhdistyksen ja Satakunnan sairaanhoitopiirin tiedote 28.10.2014

Vakava vaaratapahtuma on oppimisen paikka

Maamme terveydenhuollon organisaatioissa tapahtuu säännöllisesti erilaisia potilaiden turvallisuutta vaarantavia tilanteita. Osa näistä tilanteista havaitaan jo ennen kuin ne ehtivät aiheuttaa haittaa potilaalle. Varsinaisia haittatapahtumia kuitenkin tapahtuu arviolta joka kymmenennen potilaan hoidossa. Joka tuhannes tapahtumista on vakava.

Vakava hoidon haittatapahtuma voi johtaa pitkään tai pysyvään terveydelliseen haittaan, tai hoidon merkittävään pitkittymiseen. Vakavan haittatapahtuman sattuessa ammattihenkilöiden ensisijainen tehtävä on huolehtia vahingon kärsineen potilaan hyvinvoinnista ja jatkohoidosta. Tämän jälkeen alkaa tapahtuman kokemusten käsittely. Avoimuus, rehellisyys ja hyvä keskusteluyhteys potilaiden, omaisten ja ammattilaisten välillä antaa kaikille mahdollisuuden päästä tapahtumasta yli.

Vakava vaaratapahtuma antaa aina aihetta myös tarkastella organisaation toimintaa. Vaaratapahtumille altistavat olosuhteet syntyvät organisaation toiminnan tuloksena ja organisaation oppiminen vaaratapahtumasta edellyttää konkreettisia muutoksia, joilla vastaava estetään tapahtumasta tulevaisuudessa. Syyllistämätön tapa tutkia tapahtuman syntyä ja syitä tarjoaa mahdollisuuden löytää toiminnan heikkoudet, joiden kautta riskit syntyvät. Tutkinta vaatii tuekseen menettelytavan ja siihen koulutetut asiantuntijat.

Suomen Potilasturvallisuusyhdistys on laatinut 2013 oppaan vakavien vaaratapahtumien tutkintaan Suomessa. Opas on tarkoitettu käytännön ohjeeksi sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioille. Oppaan tavoitteena on luoda koko Suomeen yhdenmukainen tapa tutkia vakavat vaaratapahtumat. Vastaavia menettelytapoja on käytetty muissa maissa jo pitkään.

Opas on laadittu laajassa asiantuntijoiden yhteistyöverkostossa. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ja Potilasvakuutuskeskus ovat antaneet lausuntonsa tutkintaoppaasta ja näkevät sen erinomaisena työkaluna kehittää potilasturvallisuutta ja ehkäistä potilasvahinkoja.

Suomen potilasturvallisuusyhdistys muistuttaa, että jokaisen potilaan laadukas ja turvallinen hoito on lähtökohta, jolle maamme terveydenhuoltopalveluiden on myös tulevaisuudessa perustuttava. Yhdistys järjestää syksyn aikana neljä alueellista seminaaria lisätäkseen tietoisuutta ja keskustelua potilasturvallisuudesta. Tilaisuudet on suunnattu potilashoitoon osallistuville työntekijöille sekä organisaation esimiehille ja johdolle.

Satakunnan sairaanhoitopiirin kanssa yhteistyössä järjestettävän seminaarin teemana on vakavien vaaratapahtumien käsittely.

Lisätietoja:

Ermo Haavisto, Potilasturvallisuusyhdistyksen puheenjohtaja
p. 020 633 2002, ermo.haavisto@carea.fi
www.suomenpotilasturvallisuusyhdistys.fi

Olli Wanne, johtajaylilääkäri
p. 044 707 7782
olli.wanne@satshp.fi